

G 3 Kirja- ja kommunikatsioonitehnikate õpetamine

Välja töötatud pimedate laste jaoks

Kirja- ja kommunikatsioonioskuste õpetamine nõuab keskendumist kirjaliigi valiku kultuurilistele aspektidele.

Punktkirja kasutatavate õpilaste õpetamise viisid on väga erinevad. Tavakooli õpetajate jaoks on sellest tingitud väljakutsed väga erinevad nende igapäevasest koolitööst.

Vaegnägevad lapsed vajavad samuti erinevaid õpetamisviise, s.t. nende nägemisvõimega arvestavaid ja kirjaõpet võimaldavaid meetodeid.

Näiteks tuleb õpiku ja teiste õppematerjalide valikul (kogu klassile) arvestada, et nägemispuudega lastel oleks võimalus õppida neile sobivas tempos ja vajadusel ka nendele kohandatud tekstide järgi.

Selles mooduliosas seatakse pimedate lastega töötavatele õpetajatele järgmised eesmärgid:

1. Kirjakeele omandamise eeldused ja tajumisvõimalused/tingimused pimedatel lastel
2. Punktkirja õpetamise meetodid ja vahendid
3. Tavakiri ja/või punktkiri – kirja valikust tulenev kultuuriline probleemistik sügavalt vaegnägeva lapse puhul
4. Punktkirja õppimine kui kompensatoorne tehnika progresseeruva nägemiskahjustusega lastel
5. Lugemis- ja õppematerjalide kohandamine ja valmistamine

Vaegnägevate lastega töötavatele õpetajatele on olulised järgmised rõhuasetused:

1. Kirjakeele omandamise eeldused ja tajumisvõimalused/tingimused vaegnägevatel lastel.
2. Lugemise ja kirjutamise õpetamise meetodid ja vahendid.

3. Tavakiri ja/või punktikiiri – kirja valikust tulenev kultuuriline probleemistik sügava vaegnägevuse korral.
4. Sobivate lugemis- ja õppematerjalide valmistamine.

Täiendkoolitusel tuleks käsitleda järgmisi teemasid:

Sihtgrupp: õpetajad, kes töötavad pimedate lastega:

- 1 Kirjasüsteemid pimedatele inimestele
- 2 Louis Braille süsteem
- 3 Laiendatud punktikirjasüsteemid
- 4 Braille arvuti
- 5 Õppetarkvara

Sihtgrupp: õpetajad, kes töötavad vaegnägevate lastega:

1. Meedium – primaarsed, sekundaarsed ja täiendavad kirja valikust tulenevad kultuurilised aspektid – individuaalne valik
2. Kirjutamine ja lugemine arvutiga
3. Õppetarkvara

Näide: Punktikirjatähestiku tähtede tutvustus

Selle peatüki eesmärgiks on punktikirja õpetamise probleematika ja lihtsamad tehnikad õppematerjalide valmistamiseks.

Kestvus	Sisu	Meetod	Meedium
<p>1</p> <p>90 min</p>	<p>Teoreetiline sissejuhatus:</p> <p>Punktkirjasüsteem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajalugu • Õpetamise meetodid • Õppematerjalid 	<p>Ettekanne</p>	<p>Teemakohased lüümikud</p> <p>Grafoprojektor</p> <p>Lisa G 3a:</p> <p>Sisulised ettepanekud ettekandeks.</p>
<p>2</p> <p>120 min</p>	<p>Probleemiasetus:</p> <p>Puutemeele kaudu lugema ja kirjutama õppimise õppeprotsessi omapära.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevates tajutingimustes lugemaõppimise erisuste analüüs 	<p>Isiklik kogemus silmakatete ja simulatsiooniprillidega,</p> <p>Töö paarides</p>	<p>Teadetetahvel</p> <p>lugemislehed</p> <p>videoülesvõte</p> <p>silmakatted</p> <p>simulatsiooniprillid</p>

<p>3</p> <p>120-180 min</p>	<p>Lahenduste leidmine</p> <p>Individuaalselt kujundatud lugemislehtede analüüs</p> <p>Soovitused klassitöö organiseerimiseks</p>	<p>Isiklik kogemus</p> <p>Töö väikestes rühmades</p>	<p>Aplikatsioonimaterjalid (komplekt),</p> <p>punktkirjamasin,</p> <p>simulatsiooniprillid,</p> <p>silmakatted,</p> <p>punktkirjas lugemise ja kirjutamise vahendid</p>
<p>4</p> <p>(sõltub osavõtjate arvust) ca 20 min</p> <p>väljatöötatud õppematerjali kohta</p>	<p>Järelduste tegemine/ kokkuvõte</p> <p>Valmistatud töölehtede ja ettepanekute esitamine</p>	<p>Diskussioon</p> <p>Rühmatöö tulemuste esitamine</p>	<p>Diagramm, lüümikud</p> <p>tulemuste fikseerimiseks,</p> <p>grafoprojektor</p>

Lisa G 3 a

Ettepanekud ettekande sisuliseks struktureerimiseks Sissejuhatus punktkirja õpetamisele

1. Louis Braille süsteem

2. Ajalooline ülevaade

3. Braille süsteemi eelised ja puudused

4. Punktkirjas lugemise ja kirjutamise omandamise eeltingimused

Eristamine kompimisel

Punktkirja märgise analüüs

Orienteerumine terviktekstis, tekstis ja reas

5. Meetodid ja õppematerjalid ettevalmistusfaasis

Kuuepunktisüsteem

Kompimisoskuse arendamine

Õppematerjal lugemiseks

Õppematerjal kirjutamiseks

Lugemismaterjali valmistamise kriteeriumid

6. Õppeprotsessi suunamise meetodid